

sproti. Ravno tam, kjer se Pesnica v Dravo izteka, se trumi zgrabite, začne se krvava bitka, ki od ranega jutra čez poldne trpi, ter se drug drugemu noče udati. Še le proti večeru opešajo Magjari in se spusté v beg, kolikor jih ni bilo pobitih in ujetih. Friderik bežeče preganja do sedanje ogerske meje in vzame vso deželo do Ormuža, katero je potem Leopold s Štajarsko združil in hrabremu Frideriku podaril. Sicer je ta ni dolgo imel, kajti je že drugo leto poklical iz Nemškega Križnike alj viteze nemškega reda in jim podaril nad 16000 oralov pridobljene zemlje in pol desetine, naj bi mejo proti Ogorskemu varovali in branili. K ovemu posestvu so še pozneje nad tisuč oralov si pridobili. Tam kjer je prej stal kraj „Ussentein“, je Friderik postavil cerkev in gradič in ga v spomin na krvavo bitko, ki se je v nedeljo vršila, imenoval „ad sanctam Dominicam“ t. j. pri sv. Nedelji. — Leta 1521 je nastal ne daleč proč še drug kraj s tim imenom, in od tega časa se je prvi kraj „Velika“ in drugi „Mala nedelja“ imenovati začel. —

Velika nedelja tedaj ima svoj začetek leta 1200, kar potrjuje tudi drugi pisatelji, kakor Povoden, Supančič, Raisp. — Izvirno pismo zadevajoče podarjenje ove zemlje „nemškemu redu“ je sicer zgubljeno, pa na Dunaju v arhivu ovega reda je posnetek izvirnega pisma od leta 1222. —

Kako uro pod Veliko nedeljo sta Leopold in Emerik po ovi bitki mir sklenila, in zato se je imenoval ovi kraj „Friedensau“ t. j. Friedau, Ormuž. Tudi tam je postavil Friderik Ptajski grad in ga dal v najem neki rodbini „Friedawer“-jev, da bi branila mejo. Pozneje je pripadal ta grad „Herbersteinom“; zdaj na tistem mestu drug novejši grad stoji. Tretji grad, ki tudi v ovo dobo spada in je s prejšnjima taisti namen imel je Borl (Ankenstein.) — Ti gradovi so bili tako rekoč trdnjave zoper Magjare, — bili so pa tudi trdnjave nemštva na slovenskih tleh, kakor so zdaj mesta in — šole nemčevalnice. A. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V imenu odborove večine gosposke zbornice je razglasil poročevalec dr. Lichtenfels poročilo zastran dir. volitev, ki pridejo v gosp. zbornici 27. t. m. na dnevni red. Lichtenfels je eden tistih advokatov, ki ti dokažejo, če treba, da je črno — belo, belo pa — črno. Ker so deželni zbori po §. 16. dež. ustav poslance v drž. zbor volili, nova volilna postava pa to pravico podreti hoče, je premedeni jurist L. v svet zagual zvijačo, da imajo dež. zbori po tem §. sicer dolžnost, ne pa pravice voliti v drž. zbor. — Dozdaj je veljalo, da so z dolžnostmi tudi pravice sklenjene; ustavaki pa stvar preobračajo in tirjajo dolžnosti brez pravic.

Kakor razglasa „Narod“, so slovenske peticije s 30.000 podpisi zoper dir. volitve cesarju

na Dunaj se poslale. Vse zastonj! Nemško-liberalna stranka hoče dir. volitve in dobila jih bo.

Gospodje Magjari, imajoči že samostalno ministerstvo, hočejo tudi samostalno, od dunajske vlade neodvisno drž. blagajnico imeti. V ta namen bo og. fin. minister „s kraljevim dovoljenjem“ kakor magjarski listi pišejo, drž. zboru v Pešti predložil postavo za ustanovljenje občne ogerske eskomptne banke, ktera bi imela pravico „začasno“ za 50 milijonov gld. izdati kasinih listkov, ki bodo za gotovi denar veljali pri vseh ogerskih kasah. S pomnoženim papirnatim denarjem zamorejo Magjari avstrijskim bankovcem pot na Ogorsko zapreti. To je zganiło naše ustavake ter se je začelo strastno pričkanje po novinah in to tem bolj, ker se je predsednik zbornice poslancev, vitez Hopfen, ki je ob enem prvosednik dunajskega bankinega društva in vrh tega še gospodarski svetovalec šesterih drugih bank, z Magjari bil pogodil, da jim pridobi za oger. esk. banko dovoljno število delničarjev. — Konec vsega hrupa pa bo, da se Magjarom — zopet volja spolni, avstrijski finančni minister pa naj potem gleda, kako da svoje bankovce speča. —

Zbornica poslancev je sklenila postavo, vsled ktere se bodo civilni prepiri zaradi stvari do 25 gl. vrednosti ustmeno in pred enim sodnikom mogli dognati.

Za Tirolsko se je volil edini v drž. zboru še bivajoči opat Degara kot zastopnik v delegacijo, ker je poprej voljeni prošt Bertagnolli izstopil. Za namestnika so pa dali Degari — dalmatinskega župnika Danila. Auch gut!

Predarlško. V skupini mest in enega trga je pri neposredni volitvi v drž. zbor zmagal ustavak, dež. glavar Froschauer, s 1099 glasovi proti konservativnemu kandidatu Rhombergu, ki pa je 992 glasov dobil. —

Vnenje države. Francoska vlada je prepovedala izvažanje orožja in streliva na Španško, ker so Karlisti baje par franc. železniških urednikov postrelali. Odrekla se je tudi Karolu, ki se bori za svojo krono na Španskem, domovinska pravica na franc. zemlji. — Narodna skupščina je zavrgla vladin predlog, da se delalcem, ki hoté na dunajsko razstavo iti, dovoli 100.000 fr. v podporo.

Na Nemškem je sklenil pruski dež. zbor na povelje krutega Bismarka postavo, ki kat. cerkvi, pa tudi vernim protestantom sapa zaperajo. Škofom, kteri se pri svoji visoki službi ne brigajo za Bismarka in nja svojat, se ustavlja plačilo. — Poznanski nadškof v Gneznu, grof Ledochovski je nasproti vladinemu samosilju zapovedal kateketom, da morajo v narodnem, poljskem jeziku šolsko mladež v sv. veri podučevati. Zarad tega strahuje vlada njega in vse katekete. To vse se godi v „pravni“, t. j. na pravico oprti državi! Oder was?